

**ELS LLIBRES
I LES COSES****IGNASI
ARAGAY****Ric i ploro:
llavors existeixo**

Agnes Heller és una filòsofa aguda i honesta, conscient que sentir i pensar van sempre de bracet: “Així com no hi ha cap emoció sense un aspecte cognitiu, tampoc no hi ha cap impuls cognitiu o motivació que estigui buit de sentiments”. No dissimula la influència de la seva biografia en la seva obra. Hongaresa d'ascendència jueva, va ser víctima tant del totalitarisme nazi com del comunista. “Els mateixos acudits que vaig sentir de petita sobre Hitler, els vaig sentir de jove sobre Stalin”, recorda.

Va morir l'estiu passat, als 90 anys, mentre nedava al llac Balaton. El seu pensament queda concentrat al llibre *El món, el nostre món*, fruit de les lliçons que va impartir a la Càtedra Ferrater Mora de la Universitat de Girona, publicat per Arcàdia i traduït per Joan Vergés, director de la càtedra. Heller creu que només podem viure plenament si som capaços de riure i plorar, la nostra manera d'expressar les dependències emocionals, és a dir, la tensió de ser al món, la tensió de crear-nos el nostre món a cavall entre el pragmatisme de la vida quotidiana i alguna mena d'espiritualitat (sigui religiosa, artística o filosòfica).

Heller explica que la condició clau de l'ésser humà modern és la llibertat d'escollir i, en termes socials i polítics, la igualtat d'oportunitats. Però ni una cosa ni l'altra no porten a la felicitat. De fet, la fan més difícil: ja no hi ha creences absolutes (ni religió ni ideologies) ni

PERE TORDERA

**ÀGNES HELLER:
“PERQUÈ TINGUI
SENTIT LA VIDA SENSE
REFLEXIÓ CAL UNA
ACTIVITAT FRENÈTICA”**

formes d'organització social incondicionalment acceptades. Mana l'individu i la possibilitat de canviar: “L'home fa una obra d'art de si mateix”, és el seu propi creador, el seu déu. “L'ètica dominant de la modernitat és l'ètica de la personalitat”. I en aquesta capacitat de triar, de decidir, de fer-nos, en aquesta ambivalència, hi ha tota la càrrega

de grandesa i tragèdia: “La majoria d'experiències de la vida comporten tant plaer com dolor, i les que en comporten més, com l'amor, són les més significatives”.

La modernitat, segueix Heller, és el món de l'heterogeneïtat i el politeisme (les persones no som un tot homogeni, som diferents jo i podem viure en més d'un món), i és una societat funcionalista (cadascú segons la seva funció, no segons el seu origen). En comptes de preguntar-nos per essències ens preguntem per funcions. No diem qui soc sinó què puc fer. En termes comparatius respecte dels temps premoderns: “Hem perdut la certesa, l'absolut, la fe, la relació immediata amb la naturalesa, la comunitat; hem guanyat una major esperança de vida, la possibilitat de viure en una democràcia liberal, la racionalitat, la ciència, la posició de les dones...” I en tot cas, no podem tornar al passat. Els fonamentalismes involutius són una reacció a la modernitat i no poden escapar-se'n.

Tot això no treu, però, segons Heller, que les grans preguntes existencials pròpies de la metafísica no segueixin vigents per evitar la condemna de l'agitació permanent: “Aconseguir que la vida tingui sentit sense reflexió personal, sense espiritualitat, requereix una activitat constant i frenètica”. Llavors, quin és l'home decent, la vida bona? El de sempre. El que, seguint Sòcrates, creu que és millor patir una injustícia que cometre-la. ♦♦

ELS MÉS VENUTS**CATALÀ****FICCIÓ**

[1] Paraula de jueu
MARTÍ GIRONELL
Columna
432 pàgines i 21,50 € **2/2**

[2] Escac al destí
LLUÍS LLACH
Univers
296 pàgines i 20 € **6/26**

[3] Canto jo i la muntanya balla
IRENE SOLÀ / Anagrama
192 pàgines i 16,90 € **1/70**

[4] Els nois de la Nickel
COLSON WHITEHEAD
Periscopi
256 pàgines i 19,90 € **-/2**

[5] La vida mentidera...
ELENA FERRANTE
La Campana
368 pàgines i 19,90 € **-/1**

NO-FICCIÓ

[1] M'explico
CARLES PUIGDEMONT
La Campana
680 pàgines i 21,90 € **1/7**

[2] Curset de català
O. CAPDEVILA / J. FERRÚS / M. MARTIN LLORET / Blackie Books
240 pàgines i 19,90 € **-/2**

[3] Dones valentes
TXELL FEIXAS
Ara Llibres
176 pàgines i 17,50 € **3/28**

[4] No diguis res
PATRICK RADDEN KEEFE
Periscopi
576 pàgines i 22,90 € **-/1**

[5] Tal qual
PAUL VALÉRY
Adesiara
456 pàgines i 25 € **-/6**

CASTELLÀ**FICCIÓ**

[1] La vida mentirosa de los adultos
ELENA FERRANTE / Lumen
366 pàgines i 19,90 € **-/1**

[2] Como polvo en el viento
LEONARDO PADURA / Tusquets
670 pàgines i 22,90 € **3/2**

[3] Un amor
SARA MESA
Anagrama
190 pàgines i 17,90 € **-/2**

[4] Nada
CARMEN LAFORET
Destino
256 pàgines i 11,95 € **-/69**

[5] Fin de temporada
IGNACIO MARTÍNEZ DE PISÓN
Seix Barral
372 pàgines i 20,90 € **-/2**

NO-FICCIÓ

[1] El infinito en un junco
IRENE VALLEJO
Siruela
448 pàgines i 24,95 € **3/14**

[2] Cocina comida real
CARLOS RÍOS
Paidós
302 pàgines i 18,90 € **2/12**

[3] 50 palos
PAU DONÉS
Planeta
352 pàgines i 18,90 € **1/6**

[4] Rabetas
MIRIAM TIRADO
Urano
384 pàgines i 18 € **4/12**

[5] Viaje al sur
JUAN MARSÉ / ALBERT RIPOLL GUSPÍ
Lumen
356 pàgines i 21,50 € **-/2**

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

**UN TAST
DE CATALÀ****ALBERT PLA
NUALART****‘Cribratge’ i ‘cribrar’
o ‘cribatge’ i ‘cribar’**

D'un temps ençà els mitjans fem servir habitualment el terme *cribratge* en el sentit de “Recerca sistemàtica que s'aplica a una població determinada per detectar-hi les persones afectades per una malaltia o una anomalia encara no manifestades clínicament”. No fem servir gaire, però és inevitable que acabem també necessitant-lo, el verb *cribrar*, que ja apareix al Cercaterm amb el sentit de sotmetre a un procés de cribratge. El castellà diu el mateix amb els termes *cribado* i *cribar* i el francès fa servir *criblage*, *dépistage* i *cribler*.

Tant el nostre *cribrar* com el *cribar* castellà i el *cribler* francès venen del verb de llatí clàssic *cribrare*, que ja en llatí vulgar va passar a *criblare*. Mentre que en castellà i en francès aquestes paraules s'han fet servir en

el sentit més general i popular del nostre *garbell* i *garbellar*, que tenen un origen similar passat per l'àrab, en català les hem recuperat ara com a cultismes per al sentit mèdic. Potser per això en castellà i francès han esdevingut paraules pronunciades, fonèticament integrades a la llengua, mentre que en català s'han quedat en una mena d'embarbussament que costa molt de pronunciar.

Crec que ha arribat el moment, atès el seu ús creixent, d'integrar-les del tot al català des d'un punt de

**ESCRIURE ‘CRIBATGE’
I ‘CRIBAR’ EVITARIA
UNA DUPLICITAT DE
PRONÚNCIES DEL TOT
INNECESSÀRIA**

vista fonètic. En la pràctica, l'ús espontani ja ho fa, ja diu *cribatge* i *cribar* i no pas *cribratge* i *cribrar*. I l'és Adir ens diu amb molt bon criteri: “Pronunciació: és habitual i admissible ometre la segona erra”.

Però potser caldria fer un pas més i facilitar la vida a l'usuari de la llengua (sobretot al de la llengua oral) i escriure *cribatge* i *cribar* abonant així la nostra forta tendència a fer fonològicament transparent l'ortografia (a diferència de llengües com l'anglès o el francès). Una transparència que indueix el parlant a intentar dir-ho tal com s'escriu perquè creu que és com s'ha de dir correctament. Una de les feines que tenim els mitjans amb la norma és pressionar-la, a través d'una transgressió informada, perquè sigui de més bon portar per a l'usuari de la llengua. ♦♦